

УДК 336.11

Об'єктивна необхідність застосування синергетичного підходу у дослідженнях державного аудиту в системі державного управління

Хомутенко Алла Віталіївна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів Одеського національного економічного університету,

e-mail: allakhomytenko@mail.ru

Результати контрольних заходів органів державної влади свідчать про наявність проріх у системі управління суспільними фінансовими ресурсами й активами, які часто виникають в результаті економічного волонтаризму окремих осіб уповноважених суб'єктів. Допущені помилки в системі управління суспільними фінансовими ресурсами призводять до негативних наслідків в усіх сферах суспільного життя: у політичній сфері – до неефективного функціонування органів влади; у соціальній сфері – до поглиблення нерівності, соціальних конфліктів, втрати цінностей та деградації суспільства; у економічній – до стагнації та кризи. Реальною альтернативою розвитку хаотичних процесів в економіці на системному рівні є наукове управління економічними відносинами взагалі та фінансовими, зокрема.

Наукове управління хаотичними процесами у нерівноважних економічних системах потребують методологічного оновлення. Непередбачуваність та складність економічних процесів та системи управління ними обумовлює в процесі їх дослідження використання сучасних наукових напрямків – синергетики, яка є технологією філософського бачення парадигми людської діяльності, що узагальнює теоретичні та методологічні результати системних досліджень з урахуванням процесів самоорганізації [1].

Самоорганізація є атрибутивною властивістю складних відкритих систем, таких як економіка та система управління нею. В усіх складних система формується сукупність процесів, у ході яких створюється, підтримується, відтворюється чи вдосконалюється структура системи і які спрямовані на

збереження її цілісності [2]. У економіці взагалі та у системі державного управління фінансами, зокрема, існує безліч шляхів розвитку процесів, яким характерна непербачуваність. Тож, на основі дослідження пануючої наукової парадигми становлення системи державного управління встановлюються точки біфуркації, які сприяли її розвитку. Саме перехід від однієї точки біфуркації до іншої визначає розвиток системи. На траєкторію цього процесу значний вплив мають незначні флуктуації у точках біфуркації [1], виявлення та дослідження яких дає змогу встановити закономірності розвитку системи управління суспільними фінансовими ресурсами, що дозволить сформувати новий конструктивний підхід до забезпечення фінансової безпеки країни.

Державний фінансовий контроль є невід'ємним елементом управління державними фінансами та іншими ресурсами суспільного сектору економіки, який в сучасних умовах активно трансформується та зміщує акценти від перевірок правильності, адресності, законності розподільчих та перерозподільчих процесів у суспільстві до ефективності їх проведення. Виступаючи формою державного фінансового контролю державний аудит має свою характерну особливість – інститут державного аудиту виконує не лише контрольну, а й профілактичну функції з метою забезпечення законності та ефективності управління суспільними фінансовими ресурсами й активами. Стан виконання цієї функції визначатиме ступінь суспільного розвитку.

Наукове управління економічними процесами у суспільстві неможливе без системи достовірних даних, що накопичуються соціальними науками. В якості показників соціально-економічного розвитку використовуються індикатор справжнього прогресу (як альтернатива ВВП), індекс людського розвитку та інші [3]. Сформована система показників дає змогу оцінити поточний стан, тенденції розвитку країни та якість управлінських рішень.

З позиції синергетики державний аудит варто розглядати через призму державного фінансового контролю та державного управління фінансовими ресурсами. Зазначені категорії досліджуються в межах багатьох наук, як то: право, облік, управління, фінанси та інші. Тож, синергетичний підхід який має

міждисциплінарний характер повинен бути застосований для дослідження державного аудиту в системі державного управління фінансами.

З світоглядної позиції на синергетику, яка представляється як форма діалогу людини з людиною, державний аудит передбачає взаємодію суб'єкта контролю та підконтрольного суб'єкта. Відбувається двосторонній обмін інформації – підконтрольний суб'єкт не боячись за наслідки надає максимально повну інформацію, а суб'єкт контролю при виявленні помилок й недоліків системи управління суспільними фінансовими ресурсами формує конкретні пропозиції з їх усунення. Такий відкритий діалог відбувається через рекомендаційний характер державного аудиту.

Сучасним умовам розвитку суспільних фінансових відносин відповідає синергетичний підхід як методологічний напрям дослідження. Синергетична парадигма розвитку державного аудиту у сфері фінансів передбачає здійснення системного підходу, що дає можливість проведення якісного аналізу цього невід'ємного елемента управління фінансами, враховуючи зміни в господарському житті та багатофакторність соціально-виробничих процесів.

Література

1. Загорський В. Синергетика і економічна теорія / В. Загорський, А. Ліпенцев, Є. Борщук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lvivacademy.com/visnik6/fail/Zagorskyj.pdf>.
2. Синергетичний дискурс проблематики націєтворення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://npu.edu.ua!/e-book/book/html/D/ispu_ksue_Nesterenko/70.html
3. Бібік Н. В. Індикатори сталого розвитку - міжнародна практика та українські реалії / Н. В. Бібік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum./EiR/2009_2/43-48.pdf.